

ویژه نامه مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۳ یازدهمین کنگره سالیانه اخلاق و پزشکی ایران و هشتمین کنگره اخلاق پرستاری ایران

سخنرانی

ضرورت اصول هم‌بستگی اجتماعی و پایداری و تداوم در نظام سلامت

مهران سیف فرشد^{۱*}

چکیده

مراقبت‌های سلامتی، علاوه بر اینکه از حقوق تصریح‌شده در بیانیه‌ها و اعلامیه‌های مختلف جهانی در حقوق بشر هستند، کارکرد دیگری نیز برای توسعه‌ی جوامع بشری دارند. چهار اصل اخلاقی زیست‌پزشکی ارائه‌شده‌ی بوشامپ و چیلدرس، در تحلیل و تصمیم‌گیری‌های اخلاقی نقشی بسزا دارند؛ جنبه‌هایی دیگر نیز وجود دارند که در این اصول کمتر خودنمایی می‌کنند، اما خود به‌عنوان اصول و قواعد ضروری در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های کلان و خرد حوزه‌ی سلامت باید مدنظر قرار گیرند. دو نمونه از این قواعد اساسی که جایگاهی ویژه دارند، اصل هم‌بستگی یا انسجام اجتماعی و اصل پایداری و تداوم خدمات است. اصل هم‌بستگی اجتماعی، به چگونگی اتحاد و پیوستگی و همکاری جامعه اطلاق می‌شود. جامعه‌ی اجتماعی منسجم، جامعه‌ای است که تنوع فرهنگی را دربرمی‌گیرد، به حقوق بشر و حاکمیت قانون احترام می‌گذارد و تعهد مشترک به نظم اجتماعی و مسئولیت جمعی را نشان می‌دهد. هم‌بستگی (Solidarity) اجتماعی می‌تواند خطرات سلامتی را در محیطی که در آن روابط قوی جامعه، در نتیجه‌ی همکاری برای به‌اجرا درآوردن شرایط شکوفایی و زندگی عاری از ناتوانی و بیماری شکل گرفته است، کاهش دهد. از سوی دیگر، نظام سلامت، متعهد به ایجاد و حفظ محیط مراقبتی پایدار و باکیفیت است. پایداری و تداوم خدمات، زمانی تحقق پیدا خواهد کرد که قوانین مرتبط با وظایف اخلاقی مطلوب، همچون: به‌حداکثر رساندن منافع ممکن، موازنه‌ی مزایا در برابر خطرات، رفتار عادلانه با دیگران (حتی نسل‌های آینده) و احترام به حقوق عامه‌ی جامعه لحاظ شده باشد. تداوم در مراقبت‌های سلامتی بدان معناست که مردم از این طریق، هماهنگی میان خدمات سلامت و توجه بیشتر به آن را به دست خواهند آورد. نبود تداوم و استمرار در سیاست‌های سلامت و ارائه‌نشدن مداوم خدمات بهداشتی‌درمانی می‌تواند بزرگ‌ترین آسیب را به حس اعتماد عمومی مردم برساند. درک مفهومی از تداوم و پایداری خدمات سلامت در اخلاقیات سلامت عمومی ضروری است؛ به‌خصوص اگر بتواند نشان دهد که در کنار سایر اصول، موقعیتی را فراهم می‌سازد تا سیاست‌ها و برنامه‌ها و خدمات سلامتی به دور از تنش‌های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی، دسترسی به بالاترین سطح سلامتی را ممکن می‌سازند؛ البته تداوم و پایداری خدمات، به معنای سکون خدمات و پاسخ‌ندادن به نیازهای به‌روز مردم و جوامع نیست. فراموشی این دو اصل یا قاعده در سیاست‌گذاری و طراحی برنامه‌های سلامت، به اعتماد عمومی جامعه و در نهایت، به شاخص‌های سلامتی فردی و اجتماعی، آسیب جدی وارد می‌سازد. نوشته‌ی حاضر بر اهمیت ادغام اصول انسجام اجتماعی و پایداری در چهارچوب‌های سیاست سلامت، برای ایجاد اعتماد، اطمینان از دسترسی و توسعه‌ی نتایج بلندمدت سلامت عمومی تأکید دارد.

واژگان کلیدی: هم‌بستگی اجتماعی، پایداری در مراقبت‌های سلامت، برنامه‌های مراقبت سلامتی، اخلاق سلامت عمومی، تداوم مراقبت، سیاست‌های سلامتی.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۵/۲۶

۱. مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، پژوهشکده مدیریت سلامت و ارتقاء ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران.

نویسنده مسئول:

Email: drsayf@gmail.com

کنگره سالیانه
اخلاق پزشکی و پرستاری ایران

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2025, Vol. 17, Supplement 11th Annual Iranian Congress of Medical Ethics and 8th Nursing Ethics Congress

Oral Presentation

The Necessity of Social Solidarity and Sustainability Principles in Health System Programs

Mehran Seif-Farshad*¹

Published: 17 August 2025

1. Medical Education Research Center, Health Management and Safety Promotion Research Institute, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran.

**Corresponding Author
Email: drsayf@gmail.com*

Abstract

Health care services, in addition to being recognized as fundamental rights in various global human rights declarations, play a crucial role in advancing the development of human societies. The four principles of biomedical ethics introduced by Beauchamp and Childress—autonomy, non-maleficence, beneficence, and justice—are pivotal for ethical analysis and decision-making. However, certain other dimensions, which may not be explicitly addressed within these principles, are essential for policymaking at both macro and micro levels in health care. Two such important principles are social solidarity and sustainability, both of which hold a prominent position in health systems planning. The principle of social solidarity refers to the ways in which unity, cohesion, and collaboration are fostered within a community. A socially cohesive society embraces cultural diversity, respects human rights and the rule of law, and demonstrates a shared commitment to social order and collective responsibility. Social solidarity can significantly reduce health risks by creating a strong societal framework where cooperative efforts foster conditions for well-being, minimizing disability and disease. On the other hand, a health care system is fundamentally responsible for establishing and maintaining a sustainable and high-quality care environment. Sustainability in health services is achieved when ethical obligations—such as maximizing possible benefits, balancing risks against benefits, ensuring fairness (including for future generations), and respecting public rights—are prioritized. Continuity of health care ensures better coordination and improved delivery of services. Disruptions in health policies or intermittent provision of health services can severely undermine public trust. A conceptual understanding of sustainability and continuity in public health ethics is crucial, as these principles ensure that health policies, programs, and services enable access to the highest attainable standard of health, free from economic, social, or political instability. However, sustainability should not imply stagnation; services must remain responsive to the evolving needs of populations and societies. Ignoring these two principles in health policymaking and program design can seriously erode public trust and ultimately harm individual and Health system planning, should be changed to Health care programs.

Keywords: Social Solidarity, Sustainability in Health Care, Health System Planning, Public Health Ethics, Continuity of Care, Health Policy.

